

Tužitelj je doduše ishodio od nadležnih organa na osnovi tehničkog pregleda dobijanje upotrebne dozvole za korištenje brodske prevodnice, ali ta okolnost je relevantna samo sa stajališta sigurnosti plovidbe (u odnosu između tužitelja i tih nadležnih organa), a potpuno je neodlučno u ovoj parnici gdje se zahtijeva naknada pretrpljene štete.

S obzirom da tuženi brodar u predmetnom sporu, kako se iz iznesenog vidi, nije odgovoran za nastalu štetu tužitelju, jer je šteta uzročena lošim stanjem objekta i postrojenja (stupova i instalacija), kako to na osnovi nalaza i mišljenja vještaka pravilno utvrđuje prvostepeni sud, tuženi brodar nije odgovoran tužitelju za bilo kakvu štetu, pa prema tome ni za izmaklu dobit u iznosu od dinara 42.416 spp koliko je prvostepeni sud dosudio tužitelju s tog naslova. Naime, u tom dijelu je pobijana presuda donesena pogrešnom primjenom materijalnog prava, jer je iz izvedenih dokaza (potpuna bezvrijednost objekta i postrojenja) prvostepeni sud izveo neosnovan zaključak. Nema potrebe za provodjenje daljnjih dokaza koje nudi žalitelj. Okolnosti pak u vezi s potvrdom o saldu u korist tužitelja ne mogu se uzeti u obzir jer se iz potvrde ne vidi, a niti se tvrdi, da li je zastupanje potpisala osoba ovlaštena za priznavanje obveza tuženog.

S obzirom da je tuženi u cijelosti uspio u ovom sporu, priznat mu je trošak prvostepenog postupka u iznosu od 7.774,70 dinara, zatim iznos od 1.126 din. za taksu na ovu žalbu i iznos od 700 dinara za sastav žalbe po odvjetniku u skladu s odvjetničkom tarifom. Ukupno je tuženom priznato na ime troškova postupka 9.670 din. na ime troška cjelokupnog postupka, pa je zato odlučeno kao u t.I/2 izreke ove odluke.

V.V.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br.III Sl-630/77-2
od 18.IV 1978.

Vijeće: Petar Sremac, mr Veljko Vujović, prof.dr Branko Jakaša

Tjelesna povreda člana posade pomorskog broda - Za tjelesnu povredu brodar odgovara po načelu krivnje - Krivnja se mora dokazati osim u izričito u zakonu navedenim slučajevima - Po načelu pretpostavljene krivnje brodar odgovara ako je šteta prouzročena slabim stanjem broda - Brodar je kriv za

tjelesnu povredu člana posade broda koja je prouzročena morskim valom, ako je odnosni posao članu posade bio potreban zbog slabog stanja broda koji je mogao biti ranije otklonjen i ako zapovjednik nije poduzeo potrebne mjere opreza - Za poduzimanje potrebnih mjera opreza odgovara zapovjednik broda, a pored njega za palubne poslove i prvi oficir palube - Činjenica da je oštećeni vodja palube ne znači da je on kriv što nije poduzeo odgovarajuće mjere - Član posade broda ima pravo zahtijevati od brodara naknadu štete u obliku umanjene zarade i ako tu razliku načelno plaća socijalno osiguranje - Brodar koji je platio tu razliku ima pravo zahtijevati naknadu od socijalnog osiguranja - Visina naknade za pretrpljene bolove ovisi o njihovom intenzitetu - Član posade nema pravo na naknadu deviznog iznosa koji dobija za putovanje u inozemstvo ako nije putovao, i to bez obzira da li brodar odgovara za njegovu tjelesnu ozljedu

Tužitelj je član posade broda (vodja palube), a tuženi je brodar, njegov poslodavac.

Nije sporno da je tužitelj pretrpio 13.II 1972. godine oko 15,30 sati nesreću na poslu vršeći učvršćivanje i pritezanje matica pokrivača grotla. Naišao je veliki val koji ga je zahvatio i ponio po krmi i snažno udario u brodsku ogradu. Tom prilikom tužitelju je bila slomljena bedrena kost desne noge. Nakon dugotrajnog liječenja, a više operacionih zahvata, vještačenjem je u sporu utvrđeno putem specijaliste kirurga, da je tužitelju ostala kraća noga za 2,5 cm i da je nastupilo tjelesno oštećenje od 25%. No, nije sporno ni to, da je nakon izlječenja tužitelj ipak nastavio raditi kod tuženog i dalje kao član posade brodova tuženoga.

Tužitelj potražuje s naslova naknade štete isplatu: iznosa od 30.000.- din. spp s naslova bolnine, iznosa od 30.000.- din. spp s naslova tjelesnog oštećenja, iznosa od 40.049,40 din. s naslova izgubljeno zarade (razlike između naknade umjesto osobnog dohotka i stvarne zarade koju bi ostvario kao član posade za svo vrijeme liječenja), i iznosa od 29.770.- din. s naslova neostvarenog dodatka koji primaju članovi posade dok se nalaze u inozemnim lukama, ukupno dakle potražuje iznos od din. 129.819,40 spp, ali s obzirom da je tužitelju osiguratelj isplatio s naslova osigurnine za pretrpljenu štetu iznos od din. 12.000.- za iznos od 12.000.- din. tužitelj je povukao tužbeni zahtjev i traži da mu se isplati samo ostatak u iznosu od 117.819,40 dinara.

Tuženi se protivi tužbenom zahtjevu u cijelosti. Tvrdi da je tužitelj kao oštećeni isključivo kriv za nastalu štetu jer se kao vođa palube nije pobrinuo da do nesreće ne dodje iako se po svojoj radnoj dužnosti mora brinuti za sigurnost na radu. Tuženi prigovara visini štete naročito u pogledu bolnine i naknade za tjelesno oštećenje. Navodi da tužitelj sada radi kao član posade - vođa palube na jednom drugom brodu tuženoga i ostvaruje puni osobni dohodak. Tvrdi da je tužitelj kao zdravstveni osiguranik zbog pretrpljene nesreće na poslu primao neumanjeni osobni dohodak od zdravstvenog osiguranja i da zato nema pravo zahtijevati isplatu razlike između naknade primljene umjesto osobnog dohotka od zdravstvenog osiguranja i iznosa koji bi ostvario na ime osobnog dohotka da je bio na poslu. Što se tiče deviznog dodatka, tuženi smatra da tužitelj nema pravo za taj dodatak zbog toga, što se taj dodatak isplaćuje samo onim pomorcima koji doista plove i samo za vrijeme dok se nalazi u inozemstvu.

Prvostepeni sud je izveo dokaz saslušanjem svjedoka kormilara istog broda, zatim dokaz vještačenjem putem specijaliste kirurga, izveo dokaz saslušanjem tužitelja kao parnične stranke, te konačno pregledao dokumentaciju priloženu spisu (na primjer potvrdu tuženoga tužitelju od 15.I 1974. o razlici između neostvarenog osobnog dohotka i ostvarene naknade za vrijeme bolovanja, i drugo).

Prvostepenom presudom obvezan je tuženi (brodar) platiti tužitelju iznos od 42.245,95 din. spp, a odbijen je višak tužbenog zahtjeva za isplatu iznosa od 82.570,45 din. spp.

Prvostepeni sud smatra da su tužitelj i tuženi jednako odgovorni za nastalu štetu, dakle u omjeru 50:50%. Tužitelj kao uposleni - član posade, vođa palube, zato što se osobno nije starao za osiguranje zaštitnih mjera na radu, a tuženi pak brodar kao njegov poslodavac, zato što nije postavio čuvare da paze na nailazak valova, što nije postavljao konope za osiguranje radnika na brodu i drugo.

Prvostepeni sud je dosudio tužitelju, na bazi novčane osnovice od 84.491,90 dinara, polovicu toga iznosa tj. dinara 42.245,95 spp. U osnovicu je pak uračunato 20.000.- din. na ime bolnine; 25.000.- din. na ime tjelesnog oštećenja; 40.049,40 din. na ime izgubljene zarade u plaći; i din. 7.442,50 na ime neostvarenog deviznog dodatka.

Tuženi brodar pobija prvostepenu presudu u dijelu kojim je obvezan platiti tužitelju iznos od 42.245,95 din. a zbog svih žalbenih razloga iz čl.342. bivšeg ZFP-a. Predlaže da se prvostepena presuda preinači u cijelosti i odbije tužbeni zahtjev, ili podredno da se ista ukine.

Tuženi u žalbi ponavlja svoje navode iznes^{ne}e/tijekom prvostepenog postupka. Smatra da je prvostepeni sud iz izvedenih dokaza izveo neosnovan zaključak o postojanju odgovornosti broдача za nastalu štetu. Podredno tvrdi da je tužitelju dosudjena previsoka naknada štete.

Tužitelj pak pravodobnom žalbom pobija prvostepenu presudu u dijelu kojim je odbijen s viškom tužbenog zahtjeva, također zbog svih žalbenih razloga iz čl.342. bivšeg ZPP-a. Predlaže da se ista preinači i tužbeni zahtjev u cijelosti usvoji. Smatra da je prvostepeni sud tužitelju trebao dosuditi u cijelosti naknadu štete. Navodi da tuženi (broдар) odgovara za nastalu štetu po objektivnoj odgovornosti. Ukazuje na to da brod nije bio ispravan pa su ga članovi posade morali popravljati za vrijeme plovidbe i to za olujnog nevremena da bi zaštitili teret od prodiranja vode u unutrašnjost broда. Da je posao pričvršćivanja matice bio nužan vidi se po tome, što je tuženi broдар nakon ove nesreće sve matice izmijenio i umjesto njih postavio nove, dakle ispravne matice. Naročito prigovara što mu nije dosudjen u cijelosti devizni dodatak. Ne stavlja zahtjev za naknadu troška drugostepenog postupka.

Tuženi broдар u odgovoru na tužiteljevu žalbu predlaže da se žalba tužitelja odbije a njemu prizna trošak odgovora na žalbu.

Drugostepeni sud, ispitujući pobijanu presudu u granicama navedenim u čl.353. bivšeg ZPP-a, našao je da su žalbe tuženoga i tužitelja djelomično osnovane, a iz slijedećih razloga:

Prvostepena presuda donesena je pravilnom primjenom odredaba procesnog prava, ali je iz izvedenih dokaza izvela neosnovan zaključak u pogledu suodgovornosti člana posade (tužitelja) za nastalu štetu, kao i u pogledu prava tužitelja da u osnovi zahtijeva naknadu štete zbog neostvarenog deviznog dodatka, te konačno u pogledu visine same nastale štete, a u okviru konačnog postavljenog tužbenog zahtjeva tužitelja na raspravi 26. lipnja 1974. godine.

Za donošenje pravilne odluke u ovom sporu potrebno je imati u vidu slijedeće odlučne okolnosti:

Štetni događaj desio se na broду tuženoga 18. veljače 1972. godine za vrijeme plovidbe Indijskim oceanom. Toga dana je tužitelj kao član posade broда pretrpio nesreću na poslu za vrijeme obavljanja radnih dužnosti, pa su za ocjenu odgovornosti tuženog broдача i suodgovornosti člana posade broда mjerodavne odredbe u to vrijeme važećeg Zakona o posadi brodova jugoslavenske trgovačke mornarice ("Sl.list SFRJ", br.8/65).

Prema odredbi čl.27. tog Zakona, zapovjednik broda odgovoran je za sigurnost broda, te je prije polaska broda dužan provjeriti da li je brod sposoban izvršiti određeno putovanje, a po čl.28. i 29. cit. Zakona dužan je poduzimati sve mjere potrebne za sigurnost plovidbe i za otklanjanje opasnosti. Nadalje, prema odredbi čl.3, st.2. Zakona, poslovima službe palube u vezi sa članovima posade broda rukovodi prvi oficir palube.

Konačno, prema odredbi st.1, čl.23. toga Zakona, za štetu nastalu uslijed tjelesne povrede ili smrti člana posade odgovara brodar, ako je tjelesna povreda ili smrt nastala krivnjom brodara ili krivnjom osobe za koju brodar odgovara.

S obzirom na izneseno, pogrešno je stajalište tužitelja izneseno u žalbi, da tuženi brodar odgovara po principu objektivne odgovornosti za ovdje nastalu štetu.

Budući da tuženi brodar odgovara po čl.23. cit. Zakona samo u slučaju ako je dokazano da je šteta nastala njegovom krivnjom ili krivnjom osoba za koje brodar odgovara, s ovog stajališta ima se prosudjivati odgovornost tuženog brodara za ovdje utuženu naknadu štete, nastale zbog tjelesne povrede tužitelja za vrijeme obavljanja radnih dužnosti.

Prema nalaženju drugostepenog suda, tuženi brodar je isključivo kriv za nastalu štetu, a iz slijedećih razloga:

Prvo, iz razloga što prije polaska broda brodar nije provjerio da li je brod sposoban izvršiti spomenuto putovanje i zato što nije poduzeo sve potrebne mjere za sigurnost plovidbe i za otklanjanje opasnosti koje prijete članovima posade i teretu za vrijeme plovidbe. To proizlazi iz utvrđene činjenice da matice na pokrivačima grotla nisu bile pravilno učvršćene, jer je postojao razmak čak od 2-3 mm kroz koji je prodirala voda u unutrašnjost broda, dakle nisu poduzete mjere iz čl.27. i 28. cit. Zakona, te je baš ovaj propust zapovjednika broda, pa stoga i tuženog brodara, osnovni uzrok što je došlo do štete, jer je očito da do ove nesreće ne bi došlo da su matice bile pravilno pričvršćene prije polaska broda na putovanje.

Kormilar broda, saslušan kao svjedok, iskazuje da je za vrijeme učvršćivanja tih matice od strane tužitelja bilo nevjerojatno s prilično jakim valovima, a da se u času nezgode čuo velik šum i buka, i da je vidio da se velika masa vode prelijeva preko brodske palube. Baš taj veliki val da je zahvatio tužitelja i nanio mu povrede (kod grotla br.5), dok je njega taj val mimoišao u punoj snazi, a preostali dio vala ga nije ponio zato što se instinktivno skupio i pridržao na lijevoj strani grotla br.4.

Odatle je vidljivo da nisu bile poduzete mjere za sigurno obavljanje rada. Ni zapovjednik broda ni prvi oficir palube očito nisu poduzeli potrebne mjere za sigurno obavljanje rada članova posade za vrijeme olujnog nevremena, jer je nesporno da nije bio postavljen ni jedan član posade da prati kretanje valova i upozorava druge članove posade koji obavljaju rad na palubi, da nije bio postavljen ni konop, i sve ostalo što bi bilo normalno i uobičajeno za zaštitu života i zdravlja članova posade za vrijeme rada na palubi po takvom opasnom nevremenu.

Kraj iznesenog ne može se prihvatiti tvrdnja tuženog broдача da je šteta nastala slučajem, a niti pak da je do štete došlo isključivom krivnjom člana posade tužitelja, a niti pak ocjena prvostepenog suda da je tužitelj suodgovoran (k tome u jednoj polovici) za nastalu štetu.

Naime, iz izvedenih dokaza proizlazi da uopće nema nikakvog propusta na strani povrijeđenog člana posade (tužitelja), a okolnost što je on vođa palube ovdje je pravno neodlučna jer štetni događaj nije u uzročnoj vezi s njegovim propustom kao uposlenoga, nego je isključivo posljedica propusta tuženog poslodavca (broдача) što nije prije plovidbe ispravno osigurao brod, a za vrijeme trajanja plovidbe po opasnom nevremenu poduzeo nužne mjere opreza za zaštitu života i zdravlja članova posade na palubi. Stoga tužitelju pripada pravo na zahtijevanje cjelokupne naknade štete.

Ta šteta, prema ocjeni drugostepenog suda, s obzirom na nalaz i mišljenje sudskog vještaka kirurga specijaliste, koji je utvrdio da je kod tužitelja postojao znatan intenzitet bolova kod višestrukih operativnih zahvata (mijenjanje čeličnih klinova u bedrenoj kosti i dr) iznosi 30.000.- din. za pretrpljene bolove. Naknada pak, za tjelesno oštećenje od 25% (kraće noge čak za 2,5 cm, pojačane napore i teškoće u obavljanju dnevnih poslova) iznosi daljnjih 30.000.- din. (u skladu s konačnim petitom tužitelja od 26.VI 1974. godine).

Naknada pak za izgubljenu zaradu iznosi 40.049,40 din. To proizlazi baš iz potvrde tuženog broдача od 15.I 1974. godine, koja prileži raspravnom spisu. Ne može se usvojiti stajalište tuženog - poslodavca da tu razliku ne treba platiti on već fond zdravstvenog osiguranja, jer da se radi o nesreći na poslu. Ovo stoga, što je tuženi odgovoran za nastalu štetu neposredno tužitelju. Tužitelj je dokazao da je za ovaj iznos stvarno pretrpio štetu, a visinu ove štete i sam tuženi u računskom pogledu ne osporava.

Ovime se ne dira u pravo tuženog, ako smatra da ima pravo regresa prema fondovima zdravstvenog osiguranja, da eventualno traži takav regres. Iz iznesenog slijedi da je osnovano tužiteljevo potraživanje s naslova naknade štete u ukupnom iznosu od 100.040,40 din. spp, pa je zato za toliki iznos usvojen tužbeni zahtjev ovom drugostepenom presudom.

Višak tužbenog zahtjeva, s naslova neostvarenog deviznog dodatka (29.770.- din. - 12.000.- din. osigurnine - 17.770.- din. spp) nije osnovan. Ovo iz razloga što ovaj dodatak pripada isključivo onim članovima posade koji doista stvarno provedu određeno vrijeme na plovidbi u inozemstvu. Budući da nije sporno da tužitelj nije bio ukrcan na brodu za svo vrijeme trajanja liječenja, ne pripada mu u osnovi pravo na zahtijevanje naknade za ovaj dodatak. Osim toga tužitelj nije pružio dokaz o tome da bi službu vršio na brodu u inozemstvu za vrijeme liječenja. Povrh toga, da tužitelj i nije bio ozlijeđen, postojala je mogućnost da radi na brodu na domaćim linijama plovidbe, pa mu ne bi pripadalo pravo na ovaj devizni dodatak. Stoga je prvostepeni sud neosnovano dosudio tužitelju, makar i djelomično taj dodatak, obračunat na bazi iznosa od 7.442,50 din. Zato je u ovom dijelu uvažanjem žalbe tuženog valjalo prvostepenu presudu preinačiti tako, da se odbija tužbeni zahtjev s naslova isplate neostvarenog deviznog dodatka u iznosu od 17.770.- dinara.

S obzirom na djelomičan uspjeh obiju parničnih stranaka u ovom sporu u okviru postavljenog zahtjeva za naknadu troškova postupka, tužitelju je priznata konačna razlika troškova postupka (cjelokupnog) u iznosu od din. 1.761.- (Tužitelju je priznato za sastav tužbe din. 355, za zastupanje na tri ročišta din. 1.065, paušal 25% din. 355, izdatak za vještačenje din. 523 - ukupno din. 2.298. Tuženome je priznato din. 277 na ime takse za odgovor na tužbu, din. 260 za taksu na žalbu i din. 120 za taksu na odgovor tuženoga na žalbu tužitelja ukupno din. 537).

V.V.